

Pēteris Purmalis, saukts Pēča

Es neesmu no MLG

Netālu no Bīlefeldas, Teutoburgas meža pakalna slīpnē, bija sabūvētas vienkāršas, divstāvu mājas austrumu bēgļiem. Nenovākto zemes sabērums dēļ, ierakumiem līdzīgo vietu iesauca par Mazo Koreju. Bet lejā, pie ielas ar glītākām celtnēm, slējās Formoza. Uz turieni 1951. gadā, mans vectēvs, vecmāmiņa un es, tikām pārcelti no Bedburgas.

Man bija 12. Kādā skolā varētu turpmāk iet? Līdz šim pazinu tikai DPšu nometņu pamatskolas. Vāciski runāju maz. Biedēja *ch, sch, ä, ü* un *der, die, das*. Bet tepat mājā dzīvoja kaimiņu meitenes Vaira un Ilga, vecākas par manīm, kas brauca uz Augustdorfas latviešu ģimnāziju, tikai kādus 20 km no Bīlefeldes. Tā mani vecvecāki, apzinīgi trimdinieki būdami, tur pieteica maz pieredzējušo puiku un tā ievērpa krāsainu pavedienu manu nākamo septiņu gadu gaitās. Tas vijas manai dzīvei cauri vēl līdz tagadnei.

Augustdorfa, patvaldnieka Augusta vārdā nosauktais, ap Derenkrūgu izaugušais ciemats neauglīgā smilšu tīrelī. Vēlāk, tam blakus, armijas vajadzībām sacēla barakas, kurās pēc krievu gūstekņiem, kas nodedzināja Lopshornas medību pili, kā beidzamos ielika mūs.

No pirmās skolas dienas atceros internāta durvju priekšā, krāsainu ķieģeļu šķembām saliktu, spilgtas saules apgaismotu Latvijas ģērboni. Mūs apsargāja kalnu un mežu loks. Dzīvojām neapzinīgi brīvi, kā cilvēce pēdējos neizturamos 2 000 gados, bez televīzijas, interneta, feisbuka, smartfona u.c. elektronikas. Skolas stundas beidzās vēlākais 12:30. Pusdienas 13:00. Tad varējām skriet. Tikai vēlāk, dažu gudrinieku dēļ, kas nedarīja it neko, internātā ievēda mācību laiku.

Atskatoties, lietas saredz skaidrāk.

Toreiz braucu ik nedēļas nogali 25 km uz mājām ar vecu, saskrūvētu Ērenpreisa riteni, kam bija milzīgs zobrats ķēdes pārnesšanai. Vecmāmiņa mani ļoti glabāja, jo biju palicis tai pāri kā pēdējais no viņas 12 audžu bērniem. Tāds bija viņas noteikums, lai varētu iet latviešu skolā. Parasti vecmāmiņa stāvēja durvīs un jau gaidīja. Tikai tad, kad internāta vadītājs Āboliņš, norūpējies, viņai aizrakstīja vēstuli, lai taču neizpostot manu dvēseli, biežā braukšana izbeidzās. Jo nedēļas nogalē, internātā gāja vaļā dziesmas, ballītes, brauca ciemiņi. Viss tas citādi man gāja garām.

Skolā ejot daudz ko piedzīvo. 1955. gadā ģimnāzijas 3. klases biedri bija brīnišķīgi: Filozofiski oriģinālais Tenis, uz visām nebēdām gatavais Maigonis (par mūsu kopīgām gaitām varētu uzrakstīt grāmatu, bet viss jau lasītājam nav jāzina). Indulis, kas vinnēja motorrolleri, sirdīgais Eduards, labsirdīgais istabas biedrs Aivars, kas izceļoja. Satiku to daudzus gadus vēlāk, kad ar Mičotājiem uzstājamies Toronto.

Modīgā, traušlā Solveiga, Solīte, sirsnīgā Rūta, reizēm it kā sevī nogrimusī Gita, Maruta, raksturīgām brillēm. Lēnīgā Dzintra, Biruta ar ievērojamo tēvu. Lai neaizmirstu Silviju Krēsliņu, sauktu Beņķīti.

Reizi nedēļā, kultūras apgūšanai, lielajā koka kabūzī rādīja angļu, amerikāņu filmas. Ieeja daži feniņi. To parasti nebija. Vajadzēja tikai salīmēt kopā divas norautas biļetes un ejot caur kontroli, paturēt vienu galu pirkstos. Apjūsmojām "stārus" : Džoni Veinu, Errolu Flinu, it sevišķi Džoniju Veismilleru, kaut filmas, it sevišķi par labo Tarzānu, varēju būt vecākas par 20 gadiem. Bija skaidrs, ka dzīvei, ko dzīvojām mēs, nebija ne mazāka sakara ar dzīvi, kādai tai vajadzēja būt. Vai nu džungļos, vai Mežonīgajos Rietumos. Kā ciešākā izvēlē palika vēl Dienvidjūra.

Patriotiskie, morāliski autoratīvie skolotāji potēja tēvu zemes mīlestību. Latvija, latvieši, latviskums. Strēlnieki, leģionāri, lauku sētas. Skaistās latvietes. Kalpakieši, 14. Jūnijs, 18. novembris. Pēckara gados, peticīgumā, ja ne trūkumā, kur gan citur būtu ņemta pašapziņa ? Patriotisma vērtību ieskaitē piederēja daļība tautas dejās, korī, ELJA (Eiropas Latviešu Jaunatnes Apvienība) kongresos, prievīšu nēsāšanā. Cik reižu lasīts *Dvēseļu Putenis* Blaumaņa *Tālavas Taurētāju* un *Virzas Nakts Parādi* ? "Pār purvu no kura bēg cilvēks" varu, gan mazām kļūdām, noskaitīt vēl tagad !

Kā uzskatāmi piemēri minami vēl DV, LCK un ev. lut. Baznīca. Mūsu krietnie mācītāji, ar pašu arķibīskapu Grīnbergu virsotnē. Iesvētamās meitenes, kā līgavas baltās kleitās, karoga uzvilksana, goda sardzes. Rīta, vakara lūgšanas. Apšaubīt, vai runāt pretīm valdošajiem, pavisam neiespējami. Pieķeru sevis pašu vēl tagad, kad reizēm bez vajadzības atvainojos vai skaidrojos.

Direktoru Dreimani cienījām. Rinkus jkdzi gan izmantojot viņas humanitāti, mīlējām. Viņas spēcīgākā rāšanās bija : "Izbeidziet muļķoties !" Internāta vadītājs Āboliņš, fizikas skolotājs, skaitījās goda vīrs. Pāri darījām latviešu valodas skolotājai Trauciņa kdzei, nepamatoti pierakstot tai vāciskumu. Viņa nervozēja un dusmojās.

Kā tumša ēna, visumā jaukajā skolas ritmā, palicis klases audzinātājs Tingurs. Šis bezhumora amatnieks mācīja pamatskolā matēmātiku, ģimnāzijā vēlāk ģeogrāfiju. Neizprotamā sakarībā, par spīti vēderīnam, viņš pasniedza vēl sportu. Jo, it kā priekšskolas dzīvē esot bijis vērmachta vēbelis (Feldwebel). Uzvalkā, malā stāvēdams, Manfrēds komandēja vingrojumus. Sodīdams viņa acīs esošo neveiklību vai patvarību. Pat mazu smaidu ienīda. Kas viņu pie manis kaitināja ? Iemīļoti bija kolektīvie sodi. Ja nu plikiem stilbiem skriet caur nātrām veicina fizisko gatavību ?

Ģeogrāfijā vissvarīgākie šķita pedagoģiski neinspirējošie upju garumi, kalnu augstumi, galvaspilsētas. Pret zēniem viņam bija nejauks niķis. Tik ilgi "uzšķīrās" pagājušo stundu lappuses, kamēr vairs neko nezinājām. Vai tā var aizvadīt klasi līdz abiturījai ? Turpretīm Tingura nedalītas simpātijas un labvēlība piederēja skolniecēm. Katrā klasē bija pa favorītei, teicamām atzīmēm. Izmantojot šo vājību, sarunājām ar mūsu meitenēm kara stratēģiju. Lūgt tam izskaidrot nesaprotamo, lai saīsinātu stundu un novērstu izsaukšanu.

Vēlāk, kad pats strādāju par skolotāju Minsteres latviešu ģimnāzijā (MLG), nebiju spējīgs nevienam dot jebkādas priekšrocības. Abiturientes žēlojās : "Purmaļa kungs, jūs mūs nemaz neievērojat !"

Īsi pirms pamatskolas beigšanas saslīmu. Sāka pa degunu plūst tumšas, biezas asinis. Nobijos. Kad pēc trim nedēļām atgriezās klasē, Tingurs man lika atrēķināt visus gada laikā uzdotos matemātikas uzdevumus. Ja nebūtu saglabājis vecās uzdevumu burtnīcas, nebūtu iekāpis ģimnāzijā. Vai klases audzinātājam, izmantojot skolēna nelaimi, vajadzēja atriebties ? Pēc 60 gadiem pagātne ir kā šacha spēle. Neņemu ļaunā.

Mākslas un latviešu valodas skolotājam, Ārvaldim, istabai apkārt bija rakstīts : "Garām gāju sila malu, āboliņu dēstīdams; Es gribēju sila zemi par ārisku padarīt." Viņš korigēja kā teksta redaktors, arī tā laika rakstnieku darbus. Uz abitūriju man uzdāvināja eļļas krāsu kasti, tomēr neieteikdams studēt gleznošanu. Viņa iespaidā izvēlējos grafiku, veidošanu. Vēl viens viņa padoms : "Pēcīņ, mēs esam maza tauta, tādēļ ir jāseko pasaules politikai." Neciezdams salonpolitiķus un runas vīrus, esmu paturējis prātā viņa ieteikumu. Ja ne citādāk, tas palīdzējis diskusijās ar nožēlojamiem, agresīvas politikas sapratējiem un attaisnotājiem. Paldies, mīlais skolotāj !

Kas gan būtu skolas dzīve bez palamām, iesaukām un deminutīviem ? Lai sen mirušie skolotāji man piedod : Diriķis, Ķirsītis, Rinkusīte, Porķītis, Mamma, Jēpis, Kūka, Trauciņmamma u. c..

Atcerēsimies sevis pašus : Bētele, Čornijs, Mežonis, Ģībonītis, Mušiņa, Čabulītis, Gariņais, Šefs, Bērns, Kobra, Dullītis, Kravutiņš, Kupcis, Sioks, Mekis, Bizīte, Bibīte, Dikucis, Tapuliņš u. c..

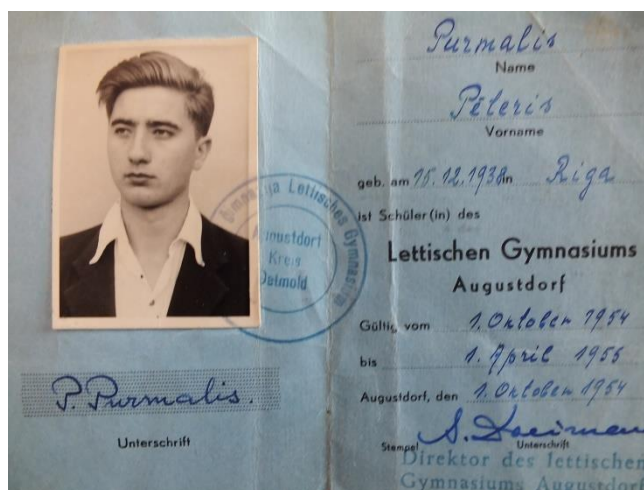
Kad 2012. gadā, kopā ar skolas biedriem, biju atkal tur, mūs sirsnīgi uzņēma Augustdorfas birģermeistars un Bundesvērs, kam tagad kazarmes bijušās nometnes vietā. Tikai ar pūlēm vēl varēja caur krūmiem saskatīt kādas barakas pamatus. Jutos kā atgriezies sen neredzētās mājās, ar atkalredzēšanās priekiem un mazdrusiņ melnholijas.

Par spīti tam, kas vēlāk dzīvē notiekas, sirdī saglabā bērniību, jaunību un skolas gadus.

Ģimnāziju beidzu Minsterē, nevēlēdamies sidraba abitūrijas nozīmē burtus MLG.

Minsterē, 2015. gada 9. Jūnijā.

Peteris Purmalis

"GAIZIŅŠ"

INTERNĀTS

Internāts sarmā

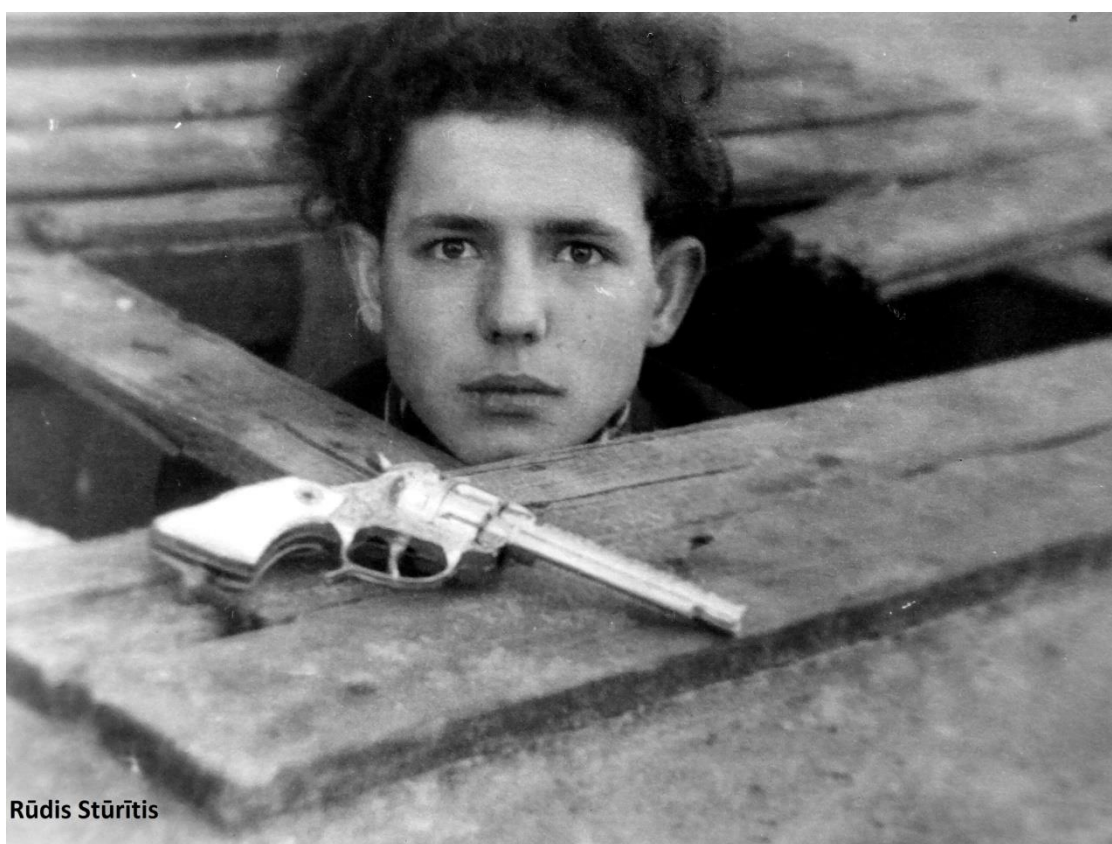
Tingurs

1955 3. ģimn. klase

2. rindā 2. no kreisās Pēteris Pūrmālis

no kreisās Ainis Izands, Solveiga Sproģis, Juris Alksnis, Ausma Izands, Antis Zaļkalns

Zenta Bilke un Ainis Izands, tomēr neapprecējās

Auseklis Pērkons

Vecās drēbēs saģērbušies, zēni brauc pēc malkas.

no kr. Maigonis Putninnš, Indulis Šulcs, Aivars Daumants, Juris Alksnis, Eduards Kroičs, Pēteris Purmalis, Tehis Mērziņš